

---

24. FELADAT: MESE A SZÉL TALAJPUSZTÍTÁSÁRÓL

Cél: Megérteni, hogy az erős szél elfújja a talajt a csupaszon hagyott szántóról, különösen, ha nagyon gyorsan fúj, mert nincsenek fák és bokrok, amik lefékeznék. (Tipikusan a modern, nagy táblás, nagyüzemi gazdálkodás problémája.) Ez a jelenség a szél által okozott erózió. Ha elfújja a szél a talaj felső termékeny rétegét, akkor nem kapnak a növények elég tápanyagot, és nem nőnek nagyra, kevesebb lesz a termésük.

Feladat: Olvassuk fel a szeles mesét! A mese után kérdezzünk a gyerekeket, beszéljünk a meséről.

Lehetséges kérdések:

Kicsoda Szilvi és Huba?

Mit játszottak?

Miért nyert először Szilvi?

Miért nyert másodszer Huba?

Miért kaptak ki otthon a szüleiktől?

Mitől lett koszos a ruhájuk?

Ki fog haragudni a szél gyerekekre?

Miért fog haragudni Géza bácsi?

Mit lehetne tenni azért, hogy legközelebb, ha más szélgyerekek játszanak a csupasz szántó fölött, akkor ne fogyjon el a talaj?

A meséhez készítsünk nagy, falra akasztható illusztrációkat a főbb eseményekről.

A szülők olvassák fel a mesét otthon is egyszer. Közben, utána a gyerekek a kutatási füzetben készítsenek rajzokat a meséről.

KI TEHET RÓLA?

Egy szép tavaszi napon, egy kis hűs tó partján a nádasok tövében megszületett két szélgyerkőc, Száguldó Szilvi és Hussanó Huba. Már kicsinek is igen virgoncok voltak, nem férték a bőrükbe, folyton-folyvást csak kergetőztek, futkároztak, szaladgáltak, rohangáltak, pont úgy, mint Ti, míg csak rájuk nem esteledett.

Nyár vége volt már, mikor egy nap elhatározták, hogy versenyt rendeznek, derüljön ki, hogy ki tud gyorsabban süvíteni a vidéken. Kimérték a távolságot, és már kezdődhetett is a verseny! Huba balra indult a káposztákkal, répákkal, salátákkal és paradicsomokkal teleültetett, ribizli bokroktól és gyümölcsfáktól viruló kertek felé, Szilvi jobbra a szántóföldön, a csupasz tarlón át, hiszen a búzát már nyáron learatták. Megkezdődött a verseny, futottak, azaz inkább süvítettek a föld fölött, amilyen gyorsan csak tudtak. Huba lába nyomán, a kertben tarka rovarok és lepkék szálltak a magasba, Szilvi a csupasz tarlón futva nagy porfelhőt húzott maga után. Gondolhatjátok ki ért hamarabb célba (*gyerekek találgatnak*). Igen, Száguldó Szilvi volt a gyorsabb, 10 perc múlva már ott állt, és vagy 3 percet kellett várnia Hubára, hogy befusson.

– Ez nem igazság! – kiáltott Huba. A szántóföld fölött sokkal gyorsabban lehet süvíteni, nekem folyton folyvást a ribizli bokrokat kellett átugrálnom, az alma- és körtefákat kellett kerülgetnem!

– Csak nem ismered be, hogy én vagyok a gyorsabb – védekezett Szilvi – veszíteni is tudni kell!

– Azt már nem, rendezzünk egy visszavágót! – javasolta Huba. Most én fogok a tarló fölött fújni, és te a kerteken át. Lássuk ki ér vissza hamarabb!

– Rendem! – egyezett bele Szilvi. Induljon a kísérlet! Elkészülni, vigyázz, kész, tűz, rajt! S már indultak is.

Száguldó Szilvi úgy futott, hogy csak úgy lobogott a haja, Hussanó Huba is csak úgy falta a métereket a csupasz tarlón hatalmas porfelhő gomolygott a nyomában. Megérkezett egyikük, és aztán pár perccel később másikuk. Szerintetek ki volt a gyorsabb? (*Gyerekek találgatnak*.) Bizony, ezúttal Huba volt a gyorsabb, hiszen neki nem kellett a bokrokat átugrálni és a fákat kerülgetni.

Alkonyodott már, mire befejezték a versengést, otthon várta őket apa és anya. Összecsapták kezüket, mikor megláták a két lurkót: a ruhájuk csupa kosz volt, a zsebeik tömve porral. Hát ti hol jártatok, mit csináltatok már megint, ebatták?! Szilvi és Huba egymást túlharsogva mesélték a versenyt és nagyszerű felfedezésüket. Mikor befejezték, a történetet, már minden világos volt.

A mesélést itt is befejezhetjük.

25. FELADAT: FUTÁS ÉS GÁTFUTÁS

Cél: A gyerekek természetes mozgásigényét kielégíteni. Megtapasztalni, hogy tényleg lassabban tud futni az ember, ha kerülgetni, vagy átugrálni kell a tárgyakat. A szél is lassabb, ha fákat vagy bokrokat kell kikerülnie. A gyerekek jó példát látnak arra, hogy hogyan lehet a természetben tapasztaltakat modellezni és lemérni.

Feladat: Rendezzünk sorversenyt. Először mindkét csapat csak fusson, aztán a nyertes csapat váltson gátfutásra, aztán csere, és végül mindkét csapat fusson gátfutásban. Ha valaki nem tud együtt futni a többiekkel, lehet ő az időmérő, aki kezeli a stoppert, és felírja az eredményeket, ha már tud írni.

Eszközök: Szabad és akadályokkal nehezített, futásra alkalmas terület. (Ne legyenek fűben elbújó gödrök.) Stopperóra. Papír, ceruza.

26. FELADAT: SZELLŐ, SZÉL, ORKÁN

Cél: Átélni a szél erejét. Önkontroll gyakorlása, a tombolásból lehiggadni. Az eredményes tanuláshoz szükséges energia levezetés biztosítása és jó hangulat kialakítása.

Feladat: Játsszák el először, hogy lágy, tavaszi szellők, amik gyengéden lengedeznek. Megsimogatják a fákat. (...) Fújjatok egy kicsit erősebben, már hallani is! A fák ágait elhajlítjátok. Azért vigyázzatok, ne törjön le (...) Most már egész orkán vagytok, fújjatok gyorsan és erősen. Megmozgatjátok a fák leveleit, a gyenge őszi levelek le is hullanak. Orkánból szellővé újra, majd vissza orkánná. Egyre gyorsabban. Ez jókedvet csinál. A játék végén változtassuk vissza a szellő gyerekeket embergyerekekké, hisz fontos feladatot kaptak Szilvitől és Hubától!

Eszközök: Ha van rá lehetőség, akkor olyan helyen játszunk, ahol a nagy futkározásra por fog felszállni.

---

27. FELADAT: HOGYAN KÉRJÜK MEG GÉZA BÁTYÁMAT?

Cél: A mesében hallottak átisméltése. Ez a feladat jó alkalmat ad arra, hogy gyakoroljuk az udvarias viselkedés szabályait, pl. először köszönni kell, nem szabad egymás szavába vágni. Az állampolgári felelősségvállalásra is nevel a játék.

Feladat: A gyerekek magyarázzák meg Géza bátyámnak (pedagógusnak), hogy mi a szélrózsió, miért ártalmas, és hogyan lehet megakadályozni. Könnyítésként a szabály: akinél a mikrofont jelképező tárgy, az beszélhet.

Kérdéssel segítsünk a diákoknak:

Honnan tudjátok, hogy a szél elviszi a talajt?

Már a szellő is árt vagy csak a nagyobb szelek?

Miért fogy a talaj a szántóról és a fűről, zöldséges kertből miért nem?

Miért gondoljátok, hogy a tábla szélén ültetett bokor vagy fa ezt megakadályozza?

Hogyan akadályozza meg a bokor a talaj elszállítását?

Eszközök: Mikrofonnak kikiáltott tárgy.

28. FELADAT: KÍSÉRLETEZÉS SZÉLERÓZIÓRA

Cél: A gyerekek kreativitásukat használva különböző kísérleteket állítsanak be a szélerózió bemutatására. Gyakorolják a kooperatív, csoportos munkát.

Feladat: Különböző kísérletek kitalálása, kipróbálása. Minden csapat külön-külön gondolkozzon el azon, hogy hogyan tudnák kicsiben bemutatni Géza bácsinak a kérdéses jelenséget. A kiscsoportok egymással is megosztják ötleteiket. Majd kipróbálják. A kísérletet dokumentáljuk a kutatási füzetbe. Nézzük meg, mi történik, ha ketten egyszerre fújják a homokot?

Eszközök: Szél utánzására szívószál, legyező, bicikli pumpa, hajszáritó (+hosszabbító), stb. Szájjal is lehet fújni. Magas falú tálcák, száraz homok vagy föld, víz, kis cserepes virágok, esetleg saját készítésű palánták vagy gyeptégla.